

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 46.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Vorbirea de deschidere

rostită din partea Înaltpreasfințitului
Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan
Meșianu în fața congresului național-
bisericesc, Joi în 1/14 Octombrie 1909.

Preasfințite Domnule Episcop!
Venerabili Domni și frați!

Precum se mângăie oricare părinte, mai ales când la adânci bătrânețe se vede înconjurat de fiii săi iubiti, întruniți în jurul său, din apropiere și depărtare, ca să consulte și să lucreze împreună, la viitorul familiei: tot asemenea mângăiere simțesc și eu acum la etatea mea foarte înaintată, văzându-mă înconjurat de Domniile Voastre, fiii mei iubiti, reprezentanți ai mitropoliei noastre cler și popor din mitropolia noastră, veniți din apropiere și depărtare, pentru a consulta și lucra împreună, la un viitor tot mai bun al poporului nostru, biserica cea vie a Domnului, familia noastră cea mare. Deci salutându-vă cordial, vă implor dela ceriu încă mulți ani de conlucrare mănoasă în via Domnului.

Mângăierea mea se micșorează însă, Domnilor, când văd cu durere golul cel mare și simțitor, ce l-au lăsat în cursul timpului mai nou, aproape toți acei fruntași valoroși, înțelepți și luminați, ca fericitul episcop Nicolae Popea, ca fericitul Alexandru, Eugeniu, Zeno și Alexandru de Mocsonyi și alții, de memorie în veci binecuvântată, cu cari eu, și durere încă numai trei dintre Domniile Voastre, dela începutul erei constituționale, am lucrat împreună, la opul cel mare al regenerării noastre. Și tot asemenea îmi slăbește mângăierea, și când mai euget, că serbările din zilele proxime ale centenarului nașterii fericitului nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andrei baron de Șaguna, de memorie în etern binecuvântată, ne vor renoi marea durere a lipsei lui dintre noi, chiar în aceste timpuri grele și pentru biserica noastră națională.

Nutresc însă firma speranța, Domnilor, că deși el lipsește dintre noi, spiritul lui este și va fi pururea între noi, și ne va inspira și nouă în măsură tot mai mare înțelepciunea sa, dragostea de biserică și patrie, și bunînțelegere, neapărat de lipsă, în lucrările noastre la întărirea bisericii străbune, și prin aceasta la binele și fericirea noastră. Nutresc firma speranță, Domnilor, că Domniile Voastre veți suplini cu demnitate acel gol, și ori care altul ce s'ar mai ivi în rândurile noastre, inspirându-ne de același zel, înțelepciune și dragoste, către sfânta noastră biserică străbună, de care s'au inspirat și fericirii nostri înaintași, trecuți la cele eterne.

Pentru a face aceasta cu receruta însuflețire va fi bine, Domnilor, să cercetăm și trecutul, pentru a afla, că de secolii uitați învățații omeniei n'au încetat a cerceta, care ar fi mijlocul cel mai eficient și cea mai nimerită cale, la atingerea binelui, și să ne convin-

gem, că nici până acum și nici în viitor, acei învățați n'au aflat și nu vor afla nici alt mijloc nici altă cale mai bună și mai sigură, la atingerea scopului, decât numai cea indicată de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos, carele a zis „eu sunt calea, adevărul și viața”, adică sfânta noastră biserică străbună întemeiată de el: Acea sfântă biserică, care mai este și izvorul nostru de cultură și lumină, dela care au emanat totdeauna ideile mari și salutare, cari au inspirat pre bărbații cei mari ai neamului nostru în lucrările lor, la luminarea noastră, pentru a ne apropia tot mai mult de scopul suprem. Acea sfântă biserică care ni-a păstrat și ne păstrează, cu mare sfințenie, cele mai scumpe moșteniri părintești, legea, limba și datinile strămoșești.

Acea mare chemare și putere magică a bisericei noastre străbune a avut-o în vedere și fericitul nostru, marele Arhiepiscop Șaguna, când în primul congres din 1868 a rostit următoarele cuvinte memorabile: „de astăzi încolo depun și răspundibilitatea, pentru ulterioara soartă a bisericei, în mâinile acestui congres și a celor viitoare”.

Și într'adevăr, cui ar fi putut concredere acel fericit mare Arhiepiscop, cu mai multă siguranță și cu mai multă liniște sufletească, acea scumpă moștenire părintească, acel tezaur neprețuit, decât Arhierilor și aleșilor clerului și poporului mitropoliei, din cari se compun congresele noastre.

De aceea, este nu numai cea mai sfântă datorință, dar și cel mai mare interes al nostru al tuturor a conserva cu sfințenie și a apăra cu toată îngrijirea, contra ori căror pericole, acea scumpă moștenire părintească, pentru a o lăsa și urmașilor noștri, de asemenea scumpă moștenire, precum am primit-o și noi dela fericirii nostri străbuni. Este însă și cel mai mare folos al nostru a o cerceta cât mai regulat, a ne împărtași de sfințele ei daruri, a o sprijini și ajuta pentru a susține, receruta institut de învățământ, cu al căror ajutor să-și poată împlini în măsură tot mai mare sublima misiune religioasă, culturală și filantropică.

Pentru a face și aceasta cu însuflețirea recerută, să avem pururea în vedere, dlor, și prea înțeleptele cuvinte ale sfântului Crisostom, care prea nimerit aseamănă biserica cu corabia ce plutește pe luciul mării, căci precum atunci, când marea viforată amenință corabia cu pericol, nu numai conducătorii, ci și călătorii trebuie să-și pună toate silințele pentru mântuirea corabiei de primejdie, pentru că altcum împreună cu conducătorii s'ar primejdui și călătorii: tot asemenea și când biserica ar fi amenințată de pericol, nu numai conducătorii, ci și credincioșii să conlucre s'ar primejdui, atât credincioșii, cât și conducătorii ei.

Chiar și în timpul de față, marea vieții noastre bisericesti este

foarte agitată din cauza cunoscutului rescrierea ministerial referin la catehizarea elevilor nostri din clasele superioare ale școalelor primare de stat, și în limba statului, nu numai în limba maternă a elevilor, care e și limba liturgică și oficială a bisericei noastre naționale, rescript ce a produs cele mai serioase îngrijiri, atât în conducători, cât și în credincioșii bisericei noastre. Sperăm însă, că în urma pașilor întreprinși de arhieriei și de forurile noastre bisericesti, bunăvoința și înțelepciunea factorilor competenți vor afla o soluțiune mulțamitoare, a vieții noastre bisericesti.

La aceasta ne va ajuta și bunul Dumnezeu, dacă ne vom întări tot mai mult în sfânta lui credință, a cărei putere mută și munții din locul lor, și dacă credința noastră va fi însoțită și de fapte dragostii evanghelice.

Urmând așa, Dlor, și lucrările noastre din acest congres vor fi însoțite de ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, căci scris este: „că toți cei ce cheamă numele Domnului se vor mântui și iarăși: că toți cei ce nădăjduiesc în Domnul, mila lui îi va încunajura”. Urmând așa nici un fel de curent contrariu nu va putea slăbi biserica, întemeiată pe piatra cea tare a credinței în Dumnezeu, căci scris este: că nici porțile infernului nu o vor birui”.

Intr'aceea să nu uităm, Dlor, că pe lângă biserică, maica noastră sufletească, mai avem și o mamă trupească, patria, căreia aparținem, în care ne-am născut, am crescut și care ne susține, patria care adăpostește, cu pietate, țărâna și osâmintele fericitilor noștri părinți, precum le va adăposti și pe ale noastre, la vremea sa; să întocmim deci, astfel, toate lucrările noastre, ca din acelea să rezulte, deodată cu binele și fericirea bisericii noastre celei vie, și fericirea iubitei noastre patrii.

În firma convingere, că iubirea Dvoastră de biserică, de neam și patrie, vă va inspira și în lucrările din acest congres, mai implorând și din acest loc binecuvântarea cerului asupra Dvoastră și asupra noastră: declar sesiunea congresului nostru național bisericesc ordinaru pentru anul 1909 de deschisă.

Congresul național bisericesc.

Sibiu, 14 Octombrie n.

— Sedința de deschidere. —

Astăzi, Joi, s'a făcut deschiderea congresului național-bisericesc al bisericei gr. ort. române din Transilvania și Ungaria, aici, în Sibiu. S'a oficiat întâi serviciu divin în catedrală, — sfânta liturgie cu chemarea duhului sfânt, — prin însuși Înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, asistat de Preacuvioșii Lor, Arhimandritii Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea și Vasile Mangra, cu Protoscrineli Dr. Eas. R. Roșca și Dr. Miron E. Cristea și de diaconii Demetriu Câmpăian și Dr. Vas. Stan. Înaltpreasfinția Sa a fost dus cu litia la catedrală și tot cu litia a fost petrecut îndărăt la reședință. În biserică a cântat

corul mixt, condus de dl profesor seminarial T. Popovici.

După terminarea serviciului divin, la orele 11 și jumătate, deputații congresuali se întrunesc de nou în catedrală, unde învitat fiind să prezintă și Înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, însoțit de Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp și luând loc la masa presidială, rostește cu glas înalt și pătrunzător vorbirea de deschidere, pe care o publicăm la loc de frunte în numărul de față al ziarului nostru. După terminarea discursului I. P. S. Sa e viu aclamat din partea deputaților congresuali și din partea celuialt public asistent în biserică.

Înaltul prezidiu numește acum notari interimali pe următorii: din Arhidieceză protopresbiterul Mateiu Voilean și mirenii Dr. G. Proca și L. Triteanu, din dieceza Aradului protopresb. Georgia și mirenii Dr. Ioan Popp și Dr. G. Popa, iar din dieceza Caransebeșului protop. Popa și mirenii Dr. V. Olariu și G. Breban.

Urmează prezentarea credenționalelor. La apelul nominal răspund 71 deputați congresuali, cari își prezintă în persoană credenționalele. Prin alții își înaintează credenționalele 5 deputați, iar prin postă și-le-au trimis 7. La olată sunt deci prezentate 83 mandate de deputați congresuali.

Înaltul prezidiu constată, că congresul e capabil să-și înceapă lucrările, deci propune și congresul primește, ca congresul să se împartă în trei secțiuni, în înțelesul statutului organic, pentru a face verificarea deputaților congresuali. În urmare, deputații din arhidieceza transilvană primesc actele și au să facă verificarea alegerilor din dieceza Aradului, cei din dieceza Aradului a deputaților din dieceza Caransebeșului și cei din dieceza Caransebeșului a deputaților aleși pe teritoriul arhidiecezei.

Sedința proximală se anunță pe mâine, Vineri, la orele 10 și se va ține în sala festivă a casei naționale, iar sedința de deschidere se încheie la orele 12 din zi.

După sedință deputații congresuali și-au făcut onorurile la I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, primiți fiind cu obicinuita afabilitate.

Dela adunarea gen. a „Asociațiunii”.

Vorbirea de deschidere a viceprezidentului Andrei Barseanu.

Excelență! Înalt Preasfințite Părinte!
Doamnelor și Domnilor!

Sunt abia 4 ani, de când Asociația noastră s'a întrunit mai pe urmă în acest oraș, cu prilegiul deschiderii sărbătorilor a clădirei, în care ne aflăm în aceste oșpitate. De atunci adunările generale ale însoțirii noastre culturale s'au ținut în trei puncte extreme ale regiunii locuite de Români în aceste patrii: în Brașov, în Bistrița și în Șimleul-Silvaniei.

Dacă însă de astădată, în urma mai multor împrejurări a trebuit să părăsim punctele mărginașe și să ne întrunim de nou în obârșia Asociației noastre, avem cel puțin mulțămirea, că putem fi din nou în locul acela, de unde a pornit acest izvor dătător de viață, menit a reînprospăta sufletește întreg neamul nostru din această patrie, ne putem înfățișa mai cu înlesnire înaintea ochilor noștri sufletești figurile acelor bărbați vrednici, cari l-au scos la iveală și i-au dat curs prin veacuri și generații, le putem judeca mai bine intențiile, le putem prețui după cuviință meritele, și însuflețindu-ne de exemplul lor, vom căuta să urmărim și noi pe calea deschisă de dânsii. În deosebi avem prilegiu a ne aduce aminte de bărbatul acela epocal, căruia o parte mare din poporul nostru are a-i mulțămirea de mult, care a stat la leagănul Asociației noastre, oerotindu-o cu brațul său părintesc și arătându-i calea, ce avea să o urmeze în viitor, și dela astăzi de aici să o împlinim nu de mult o sută de ani.

Era înainte de aceasta cu aproape o jumătate de veac. Poporul nostru, trezit din „somnul cel de moarte” prin egduirea produsă de curentul electric al anilor vijelioși din 1848/9, căuta să-și asigure și el în această patrie o poziția vrednică de numărul și de destoinicia lui. Convins, că numai prin luminarea minții își poate croi un viitor mai fericit, el aduse pe altarul științei și al culturii jertfe neașteptate de mari pentru un popor abia scăpat din iobăgie, și pe timpul absolutismului de 10 ani, ce urmă după suprimarea revoluțiunii, el ridică în toate părțile țării institute de învățământ mai mari și mai mici, cari începură a lumina tocmai ca seara stelele pe cer. Teascurile, oprite atâtea vreme pentru Români, începură a se pune în mișcare și ici colea începă a se ivi câte o cărțicioasă, câte un calendar sau câte o gazetă românească. Intreagă viața socială, economică și culturală a poporului nostru se putea asemăna cu un păruș, care simțind razele căldute ale soarelui de primăvară, își desbracă cojocul său de iarnă și pornește năvalnic, vesel și plin de încredere, la vale.

În acele clipe de redeșteptare națională o samă de bărbați, cei mai mulți oameni tineri, voind a grăbi și mai mult sborul de înaintare al poporului lor și a întruni spre același scop năzuințele neamului întreg, care lucraseră până acum izolate, se gândiră la înființarea unei însoțiri obștești românești, care să aibă ca scop sprijinirea tinerii literaturii naționale și răspândirea culturii în straturile cele mai mari ale poporului, și la care să poată lua parte oricare Român cu tragere de inimă pentru înaintarea neamului său, fără deosebire de stare socială și de confesiune.

Era o idee nouă aceasta, o idee, care multora li se va fi părut în timpul acela îndrăznească și grea de îndeplinit, mai cu samă știindu-se că împrejurările vitrege ale trecutului îi împărțise pe Români în două tabere, care rar avuseră prilegiu a se regăsi una pe alta, ca bunăoară în mărețele zile din primăvara anului 1848. Era însă la tot cazul o idee feroică, o idee mântuitoare, care trebuie să ne fie program pentru toate timpurile, o idee, care în adevăr merită să fie adusă la îndeplinire.

Dar pentruca această idee să se poată intrupa, era lipsă de o mîntuitoare, de un bărbat cu vază, care să ia în mînile sale conducerea întreprinderii plănuită și care să mijlocească recunoașterea ei din partea autorităților politice mai înalte, ceace nu era ușor de obținut în timpurile acelea de guvernare aspră, când libertățile publice erau suspendate și când ori și ce mișcare socială sau politică era urmărită cu ochi de Argus.

Privirile tuturor se îndreptară de sine în acele clipe spre marele Arhieru Andreiu Șaguna, care dăduse dovezi așa de strălucite de bărbat și de pricepere în vîlmășagul anilor 1848—9, care lucrare cu aceeași energie în cursul domniei absolutiste pentru înaintarea poporului său și a bisericii sale, și care se bucura de o trecere deosebită în cercurile cele mai înalte politice, cunoscut fiind ca unul din sfetnicii cei mai de încredere ai Coroanei.

Și Șaguna înțelegând însemnătatea ideii, ce bătea la poarta vieții, nu stătea un minut pe gânduri, ci îndată se puse în serviciul ei cu toată bărbăția și cu toată serioșitatea ce-l caracterizau. El puse numele său alături de al nemuritorului arhieriscop și mitropolit Alesandru Sterea Suloșiu în fruntea petiției din 10 Maiu 1860 adresată locotenenței transilvane și subscrisă de 171 bărbați de ambele confesiuni, preoți și mireni, prin care se cerea voe pentru înființarea unei adunări consultative în vederea întemeierii societății plănuită și în care se accentuiază încă la început adevărul: „Nu suferă nici o îndoielă, că fundamentalul înființării al înfloririi fiecărui stat este cultivarea morală și luminarea poporului și bunăstarea lui prin aceste condiționată”; la invitarea lui trei fruntași ai neamului: nemuritorul George Bariț și Timoteiu Cipariu, precum și venerabilul domn Ioan Pașcariu, octogenarul de astăzi de care ne bucurăm că-l vedem încă în viață, au lucrat trei proiecte de statute, din care Șaguna însuși a combinat unul pe care l-a înaintat prin guvernul provincial transilvan cancelariei aulice spre orientare pentru conducerea adunării de constituire; sub conducerea lui se ținu în zilele de 9—11 Martie v. 1861 această adunare numită „conferență”, în care se desbătură și se votară normele fundamentale ale însoțirii noastre, care rămaseră în vigoare până în anul 1897, și după ce aceste norme primară aprobarea preafaltă, tot sub conducerea lui se ținu aici în Sibiu în zilele de 23—26 Oct. v. 1861 prima adunare generală a noii însoțiri culturale, în care se înscriseră cei dintâi membri ai ei, se făcu în consonanță cu statutele constituirea ei pe trei ani de zile, alegându-se ca primul prezi-

dent al ei însuși Șaguna, iar ca viceprezident eruditul canonic Timoteiu Cipariu, se numără câțiva bărbați meritați români și străini, ca membri onorari, iar zelosul George Bariț, ales cu unanimitate ca prim-secretar, prezentă o serie de propuneri pentru activitatea literară viitoare a societății acum inaugurată.

Așa se începură sub conducerea marelui și în veci neuitatului arhieru, lucrările asociației noastre la început în cadru de tot modeste, din cauza lipsei de mijloace materiale, iar mai târziu cu o intensitate din ce în ce mai mare.

În vara anului 1862 Șaguna conduse memorabila adunare din Brașov împreună cu o expoziție de manufacturi, prima expoziție românească în țara noastră și poate și dincolo de munți, iar în vara anului 1866 chemat din nou la cărmă-toriei asociației, conduse adunarea din Alba-Iulia unde întocmai ca la Brașov, ambii arhipăstori ai bisericilor române din patrie se aflau unul lângă altul în mijlocul credincioșilor lor doritori de înaintare.

Astfel nemuritorul arhieru, dela nașterea căruia s'a împlinit înainte cu câteva luni 100 de ani, a condus primii pași ai însoțirii noastre culturale, dându-i duh din sufletul său înalt și plin de înțelepciune, încălzindu-l cu căldura inimii sale doritoare de bine și ocrotindu-l de toate pedecile și primejdiiile ce i s'ar fi putut ivi în cale.

El care în anii 1860—1865 a desfășurat o activitate atât de mare politică, care tocmai în timpul acesta lucra fără preget pentru regenerarea bisericii sa'e și pentru emanciparea ei de sub jugul străin, totuși află vreme și pentru ședințele comitetului central al asociației, cari se țineau într-o modestă sală a seminarului și nu pregeta a da toată băgarea de seamă și unor lucruri, care altora poate li s'ar fi părut de puțină însemnătate, ca de pildă conferirea stipendiilor pentru tinerii dela școlile mai înalte, ajutorarea meseriașilor sau fixarea vre-unui modest premiu pentru vre o publicație de interes obștesc.

Dar oamenii mari se cunosc de obicei tocmai după serioșitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici.

Ce privește chipul cum înțelegea Șaguna menirea asociației, entuziasmul său pentru dănsa, încrederea ce o avea în viitorul ei, dar totodată și așteptările ce o avea dela ea, toate acestea le vom cunoaște mai bine dacă vom receti cu băgare de seamă vorbirile ținute de dănsul cu prilejul diferitelor adunări pe cari le-a condus.

Astfel, la deschiderea conferinței prealabile pentru întocmirea statutelor din Martie 1861, pornind dela adevărul, că c-mul dacă voește să se simtă feroic trebuie să cultiveze puterile sale trușesti și intelectuale vorbește astfel: „Este așadar lucru prea firesc, că noi știind chemarea noastră ca oameni sociali și cunoscând trebuințele noastre, precum și auzind și înțelegând glasul cel puternic al veacului civilizat în care trăim nu putem neglija acea datorie, cu care suntem obligați către noi înșine și către toți conaționalii și compatrioții nostri. Noi... simțim în noi o putință de a ne perfecționa pe noi și pe ai noștri prin mijloacele libertății naționale și spre a ajunge aceea, ne-am hotărât a ne consolida într-o asociațiune bine organizată, care își face sieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sinul nației noastre”.

Convingerea lui despre valoarea culturii și despre trănicioșia monumentelor spirituale o exprimă în aceeași vorbire în următoarele cuvinte caracteristice: „Totuș eu într'acolo îmi dau părerea mea, că monumentele materiale ale unui period cult se pot nimici prin mâni barbare și o nație liberă se poate lipsi de libertate prin niște legi draconice; însă monumentele spirituale și moravurile cele morale, precum și valoarea lor, rămân pentru toți timpii nerăsturnare, căci acestea sunt mai pre sus de orice putere silnică și fizică, de ele nu se poate atinge mîna barbarului; furtul nu le poate fura; moliiile nu le pot mânca”.

Și de oare-ce însoțirea, ce era în formare, avea de scop înaintarea spirituală a poporului român, el îi promite din partea sa tot sprijinul, încheiînd vorbirea sa cu cuvintele: „În sfârșit din parte-mi mă oblig, că voi sprijini scopul Asociațiunii, noastre, înca't va sta în puterile mele, căci aci voi fi norocos a auzi sunetele cele dulci ale limbei mele materne, care de străini nu s'au învrednicit de atențiune, însă acelea cu atâtea mai scumpe sunt inimii mele!”

(Va urma)

Adunarea generală a „Asociațiunii”.

Raport special.

Sibiu, 13 Octomvrie n.

Ședința a doua.

Pe o splendidă vreme de toamnă, cu soare dulce și înveselitor, a decurs și ziua a doua (ca cea dintâi) a serbărilor culturale aranjate din partea „Asociațiunii”, în mijlocul unei generale înălțări sufletești, tot atât de pronunțate, ca în ziua primă.

Ședința s'a deschis la 10 oare și jumătate. Remarcăm între cei prezenți pe ilustrul domn Antoniu de Mocsonyi, sosit așeară la Sibiu, cu automobilul, dela moșia sa din Buloi.

Prezidentul Andreiu Barseanu comunică adunării, că au intrat la birou mai multe telegrame de felicitare. Notarul Tăslăuanu le citește pe rând. Sunt următoarele: Dela biroul despărțământului Deva și Români din jur, dela despărțământul Blaj, Români din Baia-mare, din Șimleul-Silvaniei, din Cluj, dela despărț. Năsăud, dela protopresbiterul Ghidia din Caransebeș și dela protopopul Câmpianu.

Adunarea primește cuprinsul lor cu vii aclamări.

Se citește apoi adresa profesorului Jarnik din Prega, compusă într-o frumoasă limbă românească. E acoperită cu sgomotoase aplauze.

Prezidentul comunică acum, că i s'a prezentat o propunere, cu care alta nu se poate face, decât o se trece la comitetul central spre studiere. E propunerea prototului militar din Viena Dr. V. Cioban, de a se face pași la ministrul de război, ca soldații români să fie instruiți la regimente, sub decursul serviciului lor activ militar, în scris și cetit.

Se predă comitetului central, în fața căruia propunătorul e invitat să-și motiveze propunerea pe larg. Se intră apoi în ordinea de zi.

Domnul V. C. Osvadă, ca raportor al comisiunii încredințate cu examinarea socotelilor comunică, cumcă socotelile au fost aflate în regulă, deci propune luarea lor la cunoștință și votarea absolutului pe sama casarului și a comitetului central.

Adunarea decide în acest înțeles.

Domnul Dr. V. Branice, raportorul comisiunii încredințate cu examinarea raportului general al comitetului central, face un frumos și amănunțit eseu asupra misiunii „Asociațiunii” noastre și asupra felului cum și-l împlinește. Analizează rând pe rând propunerile înaintate la adunarea generală și propune, ca toate să fie predate comitetului central spre studiere, cu excepțiunea propunerii referitoare la contopirea reuniunilor de meseriași într'un singur corp, pus sub scutul „Asociațiunii”, care este a se respinge, pe motivul, că propunerea e nerealisabilă, iar propunătorul nici nu e membru al „Asociațiunii”.

Cu privire la raportul general al comitetului central raportorul face apoi următoarele propuneri:

În general să fie luat la cunoștință. În special să se iee următoarele hotărâri: Cu privire la membrii decedați ai „Asociațiunii” adunarea să-și exprime doliul prin sculare, ceea ce se întâmplă. Pentru adunarea de membri la „Asociațiune” să se facă în viitor propagandă mai mare. La despărțămintele cari stagnează, să cante comitetul care e cauza acestei stagnări. Broșurile tipărite în biblioteca populară să fie bine cunoscute și cu privire la limbă, pentruca să fie înțelese și gustate de popor. Comitetul central să desvolte mai multă activitate literară între marginile bugetului. (La propunerea aceasta au vorbit domnii Oct. Goga, Dr. V. Cioban și G. Tripon). Autorilor dicționarului despre numirile de localități cu populațiune română să li se exprime mulțumită. Celor ce au contribuit cu ceva la înzestrarea muzeului „Asociațiunii” asemenea. Adunarea să-și exprime dorința, ca „Transilvania” să apară barem de șase ori pe an, dacă nu se poate în fiecare lună odată. Memoria căpitanului Sandu, care și a testat toată adevăra „Asociațiunii”, să fie eternizată în procesul verbal, iar adunarea să i-o venereze prin sculare, ceea ce se întâmplă.

Toate propunerile sunt primite din partea adunării generale cu glas unanim.

Prezidentul mulțamește comisiunii și raportorului pentru serioșitatea cu care au cenzurat raportul general al comitetului central.

Domnul V. C. Osvadă tot în numele comisiunii pentru socoteli și buget propune votarea bugetului pe anul ce vine, în suma propusă din partea comitetului central. Se votează.

Prezidentul mulțamește și acestei comisiuni pentru ostenele puse întru cenzurarea socotelilor și a bugetului.

În numele comisiunii pentru însoțirea de membri noi raportează dl Dr. A. Crăciunescu, că dela membri noi au încurs suma de 2890 cor.

Se ia cu plăcere la cunoștință și prezidentul mulțamește comisiunii pentru zelul cu care a adunat membri noi, în acest oraș și despărțământ, unde toți Românii sunt membri ai „Asociațiunii”.

Prezidentul comunică, omeșă pentru anul viitor „Asociațiunea” e invitată la Dej, iar pentru anul 1911, când împlinește jumătate de secol de existență, la Blaj. Adunarea primește ambele oferte. Cu autenticarea proceselor verbale se încredințează membrii din loc ai „Asociațiunii”.

Cu aceasta fiind eshaustată ordinea de zi, prezidentul rostește o frumoasă vorbire de încheiere și foarte frumos îi răspunde domnul G. Tripon, în numele adunării, mulțumind comitetului și prezidentului pentru momentele plăcute ce ni le-a creat tuturor.

La orele 12 și trei sferturi ședința e încheiată.

Ședința festivă a secțiunilor literare.

La orele 4 s'a ținut ședința festivă a secțiunilor literare ale „Asociațiunii”. A fost prezidată tot de domnul Andreiu Barseanu, viceprezidentul „Asociațiunii”, care după deschiderea ședinței dă cuvântul domnului Dr. Valer Branice, încredințat din partea secțiunii literare cu ținerea unei conferențe despre Alesandru Mocsonyi, mult regretatul nostru fruntaș și fost prezident al „Asociațiunii”.

Domnul Branice a vorbit o oră întregă despre Alesandru Mocsonyi ca filosof, nu devenit în urma studiului îndelungat, ci născut ca filosof. Ne spune cum acest mare gânditor al nostru și-a fost format o operă desăvârșită filosofică, însă numai în mîntea sa, căci pe hîrtie nu a ajuns să și-o pună, decât numai în mici fragmente, din cari conferențiarul citează unele părți. Tot ce a rămas dela Mocsonyi, din domeniul filosofiei, sunt însemnările ce și le-a făcut prin cărțile filosofice studiate de el, însemnări de mare preț, cari ar putea să dea bun material unui specialist cu tragere de inimă a le aranja și eventual comenta.

Prezidentul mulțamește conferențiarului pentru frumoasa disertațiune, primită și din partea alesului public ascultătoriu cu aclamări vii la adresa domnului Dr. Branice. Mulțamește apoi prezidentul și publicului pentru bunăvoința cu care a ascultat interesanta conferință și declară ședința festivă a secțiunilor literare închisă.

Se întrunesc apoi numai decât secțiunile literare în ședință plenară. Au să delibereze asupra următoarelor două obiecte: Luarea unei hotărâri în chestia înființării societății de colportaj și premierea celui mai bun abecedă pentru adulți, din cele intrate la concursul publicat din partea „Asociațiunii”.

Cu privire la obiectul prim raportorului Simu spune starea lucrului și comunică hotărârea luată din partea secțiunilor unite, literară și economică, care e de înțelesul, că „Asociațiunea” nu poate înființa societate de colportaj, ci aceasta poate fi adusă la viață numai cu întreprindere particulară comercială, cu capital social împărțit în acții. Tot ce poate face „Asociațiunea” este, să compună prin secțiunile ei literare un repertoriu despre cărțile bune și vrednice de a fi răspândite printre cărturari și popor, și eventual să mijlocească vânzarea și cumpărarea lor, între autori, ori editori, și între cei ce să angajează să facă din propriul lor îndemn și pe propria socoteală pe colportorii.

După lămuririle foarte prețioase date în chestia colportajului, din partea domnului deputat dietal Dr. Nicolae Oncu, prezent la ședință ca oaspe, ședința plenară a secțiunilor literare primește propunerea făcută, care se va înainta comitetului central spre conformare.

Dintre cele două abecedare mai bune, cari au fost prezentate la concurs, ședința plenară a secțiunilor literare a premiat manuscrisul provăzător cu motto: „Lumină-te și vei fi”, care este al învățătorului Nicolae Iosif din Aciliu, iar ajutor de 100 coroane, pentru a-și acoperi speșele tiparului, e dat celui altat manuscris, care are de autor pe învățătorul Ioan Bota. Esecutarea acestei hotărâri să trece în competența comitetului central al „Asociațiunii”.

Balul.

Încheierea serbărilor culturale, aranjate din prilejul tinerii adunării generale a „Asociațiunii” s'a făcut cu splendidul

Ioan Popoviciu
protopresb.

Prețul unei sticle originale c. 2.50.
Se găsește în toate farmaciile.

Nr. 828—1909. Prot.

[373 1—2]

Nr. 698/1909.

(243) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala populară gr. or. română din **Ruja**, protopresbiteratul Agnitei, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele în preună cu acest post sunt: salariu anual de 600 cor., cvartir liber în edificiul școlii, grădina de legumi lângă școală și 5 stânjini de lemne dela comuna politică, pentru al căror făcut și adus va plăti învățătorul.

Intregirea salariului la min imul prescris de lege se va cere dela stat.

Cvinteneale se vor computa numai după anii serviți în continuu la această școală.

Învățătorul ales va avea să instrueze adulții și elevii în cântările liturgice și să cânte cu ei Dumineca și sârbătoarea în biserică.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise, între care și atestat despre studiile pregătitoare, subsemnatului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Agnita, 27 Septembrie 1909.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

I. Muntean
protop.

Nr. 71—1909. P.

(363) 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala din **Bozeș**, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul dela comuna bisericească va fi de 300 cor. la an, cvartir și lemne de foc; întregirea salariului până la suma normată în lege se va cere dela stat.

Învățătorul va avea să instrueze elevii în cântările bisericești și să cânte cu ei în biserică la sfânta liturghie.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Geoagiu (Algyógy), 21 Sept. 1909.

Oficiul protopopesc în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Din 10—20 Octombrie

zilnic pești proaspeți

la Leopold Neumann,

(365) 3—3 Heltauergasse 16.

Să primește

un învățăcel

la

Nicolae N. Țintea

comerciant.

Săliște (com. Sibiului).

(339) 8—9

Concurs.

Pentru întregirea postului de al treilea (III) învățătoriu dela școala confesională gr. or. română din **Porcești**, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului pe baza rezoluțiunii Prea-venerabilului consistoriu arhidiecezan din 13/26 August 1909 Nr. 9517 Școl. se scrie prin aceasta concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salar fundamental 600 coroane, cvartir în natură.

Cuincuenalele se vor socoti numai după anii serviți la această școală; alesul are să conducă și școala de repetițiune.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterat gr.-or. (poșta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la termenul susindicat.

Avrig, 7 Septembrie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Căndea
drotopop.

Albituri

pentru

Domni și Dame

în calitate recunoscută de solide, Cravate, : : întotdeauna cele mai nouă, livrează : :

Iulius Wermescher**Sibiu**

Piața mare 13. — Str. Cisdădiei 1.

(332) 5—10

Pălării

pentru **preoți români**, netede à K 6 și 8, păroase à K 9 60, cea mai frumoasă formă, apoi din plăt à K 10 și 12, cea din urmă nouă, ușoară, foarte frumoasă și tare durabilă, recomandă

(372) 2—3

Carol Niedermaier,

pălărier.

Sibiu, Strada Cisdădiei 33.

Muschong, Baia Buziaș,**Apă minerală Phönix de Buziaș**

vindecă și împăpătează. Ajută admirabil la boale de răunchi și beșica udului, la catarurile cronice de răunchi, la formări de piatră urinală și la boalele cataralice ale organelor pentru aer și a organelor de separare. Recomandată de medici. Deposit general în Sibiu la firma

Carol Albrecht.

(346) 3—10

!!!

Am onoare a aduce la cunoștința publicului din loc și călător, că **Hotelul, Restaurantul și Cafeneaua** mea, fondate de 10 ani sub firma

Hotel Mihaiu

Saggasse nr. 11

le-am renovat spre cea mai mare comoditate a p. t. publicului.

Odăi confortabile curate

incluzive lumină electrică și serviciu dela cor. l'60 în sus. **Odăie de scaldă,** cafenea și restaurant excelent în casă!

Întotdeauna bere proaspătă și anume: bere sibiană de a lui Habermann, bere Bock de trei stejari și bere de Steinbruch, precum și vinuri veritabile în butoiu și în sticle.

Mulțumind respectuos pentru încrederea cea mare de care am fost învrednicit până acum, mă rog a mă învrednici cu aceeași încredere și pe mai departe, și semnez

cu deosebită stimă

Ioan Mihaiu,

hotelier și proprietar.

(364) 2

Sibiu (Nagyszeben) în Octombrie 1909.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și econ. „Zlăgneana”, societate pe acții, se convoacă prin aceasta la o

Adunare generală extraordinară,

conform §. 16 din statutele societății, cf. deciziunii adunării generale a XI-a dela 20 Faur n. 1909 și cf. deciziunii direcțiunii din ședința plenară, ținută în 9 Octombrie 1909, — pe *Sâmbătă, la 6 Noembrie 1909 n.*, orele 11 a. m. în localul școlii gr.-or. din Zlagna, cu următorul

PROGRAM:

1. Stabilirea numărului acțiilor subscrise din a II-a emisiune și a sumei plătite în contul lor.

2. Modificarea statutelor.

(374) 1—1

Acei domni acționari, cari voiesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poștiți a-și depune, conform §. 22 din statute, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, acțiunile scrise pe numele lor, resp. pe numele acelora, pe cari îi reprezintă precum și documentele de plenipotență la cassa societății în Zlagna. Acțiunile se pot depune până în 5 Noembrie a. c. și la „Albina” în Sibiu, „Victoria” în Arad, „Făgetana” în Făget, „Auraria” în Abrud, „Detunata” în Bucium, „Buciumana” în Bucium-Poeni, „Geogeană” în Geoagiu și Dr. Emanuel, doctor, Viena. Zlagna, la 9 Octombrie n. 1909.

Direcțiunea.**Deschidere de prăvălie!**

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că cu începere din 11 Octombrie a c. voiu deschide în loc, Piața mare Nr. 18, o **prăvălie de blănărie** sub firma

I. Steflea.

Bazat pe îndelungata praxă ce am făcut în Viena, Berlin, Paris și Londra, rog respectuos pe prea On. public pentru acordarea binevoitorului sprijin întreprinderii mele.

Asigurând de un serviciu real și solid, semnez

cu deosebită stimă

Ilie Stefea,
blănar.

(367) 3—3

NB. Tot acolo se cumpără și vând după cursul zilei tot felul de piei.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur

Trăiască!

O să mă înec de această tusă rea!

„Pastilele de piept ale lui Egger”

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin”

Budapesta, VI, Váci-körút 17.

Pastilele de piept ale lui EGGER m'au scăpat repede!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Prissel, Aug. Teutsch; în Sebeș la: Vilhelm Lederhilger, Ludwig Binder, farmacia.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în data ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(302) 7—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

